

ע"פ 7566/15 - רושדי שוויקי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7566/15

לפני: כבוד הנשיאה מ' נאור

המערער: רושדי שוויקי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית המשפט השלום בירושלים
מיום 1.11.2015 בת"פ 17360-10-15 שניתנה על ידי
כבוד השופט י' מינטקביץ
תגובה מטעם המשיבה מיום 17.11.2015

בשם המערער: עו"ד מחמוד רבאח

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (השופט י' מינטקביץ) מיום 1.11.2015 שלא לפסול עצמו מלדון ב-ת"פ 17360-10-15.

1. ביום 4.10.2015 נעצר המערער בחשד למעורבות בביצוע עבירות של ניסיון תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות, לפי עמוד 1

סעיף 274 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 בצירוף עם סעיף 25 לחוק העונשין; התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין; והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין. ביום 5.10.2015 הובא המערער בפני השופט י' מינטקביץ שהאריך את מעצרו, קבע כי מחומר החקירה עולה שיש בסיס לחשד סביר ומעלה ביחס למערער, ואף הפנה לעניין זה למסמכים ספציפיים בחומר החקירה. ביום 8.10.2015 הוגשה הצהרת תובע והתקיים דיון בפני השופטת מ' קסלסי שהאריכה את מעצרו של המערער. ביום 12.10.2015 הוגש כנגד המערער כתב אישום, שייחס לו את העבירות האמורות, וכן הוגשה נגדו בקשה למעצר עד תום ההליכים. ביום 15.10.2015 הוארך מעצרו של המערער עד תום ההליכים על ידי השופט א' גורדון. ביום 1.11.2015 הובא המערער להקראת כתב האישום בפני השופט מינטקביץ. בפתח הדיון ביקש המערער כי השופט יפסול עצמו מלדון בתיק. המשיבה הותירה את ההחלטה לשיקול דעתו של בית המשפט. השופט דחה את בקשת הפסלות, בהחלטה מנומקת, ומכאן הערעור שלפניי.

2. המערער טען כי במהלך הדיון מיום 5.10.2015 בהארכת מעצרו, הונחו לפני השופט מינטקביץ הראיות המרכזיות לכאורה בתיק החקירה. ראיות אלו, טען המערער, היוו בסיס להחלטת השופט להורות על הארכת המעצר. לטענת המערער, גם אם הדיון בהארכת המעצר אינו זכור לשופט, עצם העובדה כי הוא דן בהליך הארכת המעצר כאשר היו מונחות בפניו הראיות המרכזיות, ואלו אף סומנו על ידו, נוצר משוא פנים ממשי ואובייקטיבי העלול להשפיע על החלטתו של השופט בהמשך ההליך הנוכחי. המערער הוסיף וטען כי המדובר בכמות ראיות דלה ביותר, וכי הודעת המערער היחידה אשר נגבתה ממנו לפני שהובא להארכת מעצרו, כוללת התבטאויות המייחדות אותה. ולכן – כך לפי הטענה – מיד כשייקרא אותן שוב השופט, יזהה את המקרה. זאת בפרט לאור מיעוט דיוני מעצר הימים שבהם ישב השופט בעת האחרונה. לטענת המערער גם מראית פני הצדק מחייבת את המשך הדיון בפני מותב אחר.

3. המשיבה נתבקשה על ידי להגיב לערעור. בתגובתה, סברה המשיבה כי דין הערעור להידחות. המשיבה טענה כי בדיון בפני השופט מינטקביץ מיום 1.11.2015 הופיעה מטעמה מתמחה, וכי היא שגתה עת הותירה את בקשת הפסלות לשיקול דעתו של בית המשפט. המשיבה טענה כי אין בענייננו נסיבות מיוחדות המעוררות חשש ממשי למשוא פנים. עוד טענה כי רוב החומר בתיק החקירה נאסף לאחר הדיון שבו הוצג החומר לשופט מינטקביץ. המשיבה דחתה את טענתו של המערער שלפיה בהודעת המערער היחידה שהובאה בפני השופט מינטקביץ' מצויות התבטאויות המייחדות אותה. המשיבה – בניגוד למערער – אף טרחה לצרף הודעה זו לתגובתה.

4. לאחר שקראתי בעיון את טענות הצדדים והמסמכים שהביאו לפניי, כמו גם את פרוטוקולי הדיונים שנערכו בפני השופט מינטקביץ, הגעתי למסקנה שיש לדחות את הערעור.

5. כידוע, בהתאם לאמור בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, המבחן לפסלות שופט הוא קיומן של נסיבות אשר יש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים. אמנם, מצב שבו שופט הדן בהליכי מעצר יושב אף בתיק העיקרי, אינו מצב רצוי ((ע"פ 5456/01 קוסטובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (22.7.2001)); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 270 (2006)). ואולם, אין המדובר בכלל פסילה קטגורית. יש לבחון כל מקרה לגופו, ואם יוכח כי אין חשש ממשי למשוא פנים אזי לא תקום עילת פסילה ((ע"פ 414/15 דוויק נ' מדינת ישראל (22.1.2015); ע"פ 7822/14 אלטמן נ' מדינת

ישראל (24.11.2014) (להלן: עניין אלטמן)).

6. בענייננו, לא שוכנעתי כי מתעורר חשש ממשי למשוא פנים. בית המשפט אמנם נחשף לחומרי חקירה מסוימים, ואולם נקבע בפסיקה כי "רק במקרים קיצוניים, בהם נחשף השופט ל'מסה קריטית' של ראיות שאינן קבילות, יש מקום לפסול את השופט מלשבת בדין" (ע"פ 1950/14 פריג נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.4.2014); ע"פ 6445/10 ספרטק נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (16.9.2010)). לפי הודעת המשיבה רוב החומר בתיק החקירה נאסף לאחר הדיון שבו הוצגו ראיות לשופט מינטקביץ.

בעניין אלטמן הובא בפני הנשיא א' גרוניס עניין שנסיבותיו דומות לענייננו. המערער שם הובא להערכת מעצר בפני השופט ע' קוטון, שבחן את חומר החקירה וכן דו"ח חסוי המפרט פעולות חקירה מתוכננות. השופט קוטון האריך את מעצרו של המערער, וציין כי מחומר החקירה שהוצג בפניו קיים חשד סביר כי המערער ביצע את העבירה שנחשד בביצועה. גם התיק העיקרי נותב לשופט קוטון. השופט דחה את בקשת הפסלות שהופנתה אליו באחד הדיונים, תוך שציין כי הוא נחשף במהלך שבוע התורנות לתיקים רבים וכי אינו זוכר את פרטי התיק הנוכחי. הנשיא א' גרוניס דחה את ערעור הפסלות, וכך קבע:

"בית המשפט אף ציין כי הוא אינו זוכר כלל את פרטי החקירה אליהם נחשף. אכן, לא חלף זמן רב מאז שהשופט נחשף לחומר בגדר הליך המעצר ועד לדיון בהליך העיקרי. עם זאת, יש לזכור כי השופט היה תורן מעצרים עת שהוא דן בתיק המעצר. בתורנות כזו מובאים בפני אותו שופט או שופטת עשרות רבות, אם לא מאות, תיקים. ברור שלא ניתן לזכור את הפרטים של כל תיק ותיק. אף קביעותיו של בית המשפט בדבר מעורבותו הלכאורית של החשוד במעשה המיוחס לו, ובדבר חשש סביר לכך שהמערער ביצע את העבירה המפורטת בבקשה, אינן מבססות חשש ממשי למשוא פנים. קביעות מסוג זה הן אך טבעיות בהליכי מעצרים והן אינן יוצרות, כשלעצמן, חשש ממשי למשוא פנים (ראו, למשל, ע"פ 1728/14 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.3.2014); עניין פריג, פסקה 6)). חזקה זו עשויה להשתנות מקום בו קביעותיו של בית המשפט ביחס לנאשם מקבלות גוון מוחלט, וקיים חשש כי דעתו של בית המשפט לגבי הנאשם התבססה באופן שלא ניתן לשינוי (ראו, למשל, עניין קוסטובסקי, פסקה 11). במקרה דנא, הדגיש בית המשפט בנוגע לכל קביעותיו ביחס למערער כי מדובר בקביעות לכאוריות בלבד, והמערער לא הציג כל ראיה המצביעה על כך שבית המשפט חרץ דעתו ביחס אליו. לכל האמור לעיל מתווסף השיהוי בבקשת הפסלות, אשר ראוי שהייתה מוגשת כבר בדיון ביום 5.11.2014." (עניין אלטמן, פסקה 5).

גם בענייננו נימק בית המשפט את החלטתו בכך שאיננו זוכר דבר מדיון הארכת המעצר. הוא הוסיף כי קביעותו שם נגעה אך ורק לקיומו של חשד סביר, ולא מעבר לכך. כמו כן, הוא הדגיש כי הוא לא קבע כל ממצא מהימנות ביחס למי מהעדים, ואף לא גיבש כל דעה בשאלת אשמתו של המערער. אמנם, ובשונה מעניין אלטמן, בקשת הפסלות שבה עסקין לא הוגשה בשיהוי. אלא שבענייננו קיימות נסיבות נוספות התומכות בדחיית הערעור. מצויים אנו בתקופה גדושה באירועים מסוגו של זה שבגינו הואשם המערער. הדבר בא לידי ביטוי גם בדבריו של השופט מינטקביץ בדיון הארכת המעצר מיום 5.10.2015, שם ציין – בהתייחסו למסוכנות הנובעת מן המערער – כי "במיוחד דברים אמורים בימים אלו כאשר מתבצעות עבירות דומות רבות". אך טבעי הוא שבתקופה כזאת יקשה על בית המשפט להבחין בין התיקים השונים שבאו לפניו בתורנות. באותו הקשר, נתתי דעתי גם לכך שבדרישה להחלפת המותב בין ההליכים השונים עשויה להיות משום הכבדה יתירה על המערכת, ובמקרה הנוכחי – ללא הצדקה.

7. סוף דבר – אף על פי שברגיל מוטב להימנע מלנתב תיקים עיקריים למותב שישב בהליכי המעצר, הרי שבנסיבותיו של המקרה הנוכחי לא התעורר חשש ממשי למשוא פנים, ולכן לא קמה עילת פסלות.

דין הערעור להידחות.

ניתן היום, ז' בכסלו התשע"ו (19.11.2015).

ה נ ש י א ה